

משנה פסחים פרק ח

Mishnah Pesahim, chapter 8

(1) A woman, while in her husband's home, whose husband slaughtered on her behalf and her father [also] slaughtered on her behalf [we presume that she would prefer to be included in her husband's group and therefore], she eats from her husband's [Pesah offering]. If she spent the first Festival in her father's home [but, usually does not frequent her father's home] and her father slaughtered on her behalf and her husband [also] slaughtered on her behalf, she eats wherever she wants. An orphan who [was appointed two] guardians [both of whom] slaughtered on his behalf may eat wherever he desires. A slave who belongs to two partners [each owner requires the permission of the other to include the slave in a group, he] may not eat from either of them [unless they both agreed]. One who is half-slave and half-free may not eat [the Pesah] from his master [since we may assume that the owner probably did not include the free half of his slave in the group. However, since the owner is forced to free him, the slave may join his own group even before he receives his bill of freedom].

(2) If a man says to his slave: Go out and slaughter the Pesah offering for me: If he slaughtered a kid-goat, he may eat it and if he slaughtered a lamb [of sheep], he may eat it [even if it was known that his preference, the previous years, was one or the other]. If he slaughtered a kid and a lamb, he eats from the first. [The

רבנו עובדיה מברטנורא

א האשה. תאכל משל בעלה. כל זמן שלא פירשה שדעתה בשל אביה, דמסתמא דעתה למנות על של בעלה: רגל הראשון. שלאחר נשואיה, שכך דרך הנשואות ללכת לבית אביהן: **תאכל במקום שהיא רוצה.** ובגון שאינה רדופה עד הגה לילך לבית אביה תדיר, הלכך מספקא לן בהי ניהא לה: **אפטרופסין.** יתום שהיו לו שני אפטרופסין והמנהיגין זה על פסחו וזה על פסחו: **לא יאכל משל שניהם.** לא מפסחו של זה ולא מפסחו של זה, דמי נתן רשות לחלק האחד להמנות עם זה. ואין לו תקנה אלא אם כן רצו שניהם שימנה עם האחד: **לא יאכל משל רבו.** אבל משל עצמו אוכל, דכיון דדינא הוי דכופין את רבו וכותב לו גט שחרור, אף על פי שעדיין לא נשתחרר, הרי הוא כבן חורין, הלכך אוכל משל עצמו: **ב שחט גדי יאכל.** רבו ממנו. ואע"ג דבכל שאר פסחים רגיל

Gemara explains that this case is talking about a king and a queen who completely rely on their chef not caring whether they eat a kid or a goat, but regular people one presumes they have a preference and since, at the time of slaughter, that preference was not known the slave included the owner in the count of two Pesah offerings invalidating both. This Gemara maintains the position of אין

ברירה — one cannot, retroactively, choose which he preferred.] If he forgot what his master told him, what should he do? He slaughters both a lamb and a kid and says: If my master said a kid, then, let the kid be his and the lamb is mine; if my master said a lamb then let the lamb be his and the kid is mine. If his master also forgot which he had told him, both go to the place of burning. And [since at the time of slaughter and the sprinkling of the blood, the master still remembered and are thus valid] they are exempt from slaughtering the second Pesah.

(3) If one [included all of his sons in his count but, nevertheless, in order to rush them] says to his sons: I will slaughter the Pesah for whichever one of you reaches Jerusalem first, as soon as the first one has placed his head and greater part of his body inside [Jerusalem], he has acquired his portion and acquires his brothers' portions on their behalf. One may always be included in the count as long as there is an olive [-sized portion] for each. One may be included in the

רבנו עובדיה מברטנורא

תדיר בטלה, כיון דלא פירש לו, עליה סמך: **יאכל מן הראשון**. כיון דליכא קפידא, דבראשון יצאו ידי חובתן. אבל אינשי דעלמא דקפדי, לא יאכל מן הראשון ולא מן השני, דקיימא לן אין נמנין על שני פסחים כאחד לאכול איזה מהם שירצה, דאין ברירה, וכי בעי למיכל מהאי, דלמא בשעת שחיטה לא הוה דעתיה עליה: **שכח מה שאמר**. שפירש לו גדי או טלה. וזה שכח: **וטלה שלי**. בגמרא מוקי לה כגון שהלך העבד אצל רועה הרגיל אצל רבו ורוצה בתקנתו, ואומר לו, אם גדי אמר לך רבך גדי שלו וטלה שלך על מנת שאין לרבך רשות בו, דכהאי גוונא קנה העבד. דאי לא הכי מה שקנה עבד קנה רבו ונמצאו שניהם של רבו: **ופטורים מלעשות פסח שני**. דאע"ג דשניהם יוצאים לבית השריפה ואינן נאכלין מפני שאין המננין ניכרים, מיהו שחיטה וזריקה מעלייתא היא, חדא אהאי וחדא אהאי דקמי שמיא גליא: **ג על מי שיעלה ראשון לירושלים**. כדי לזרון קאמר שיזדרו כל אחד להיות ראשון, ומיהו כל בניו המנה על הפסח, אלא שאותו שיעלה ראשון יזכה ראשון וכל

count or one may be withdrawn from the count until the time of slaughter. Rabbi Shimon says: [One may be withdrawn from the count] until the sprinkling of the blood [the *halachah* does not follow Rabbi Shimon].

(4) If one [of a group] had registered others [to be included] with him in his

portion [without notifying the others], the persons in the [original] group may give him his portion and he [leaves and] eats his [with his own group] and they eat theirs [i.e., the Pesah may be eaten in two groups (see Mishnah 13 above)].

(5) [If a man saw two discharges, he is called a *zav* and becomes impure for seven days. He purifies himself through immersion on the seventh day, and becomes pure that evening, while a man who saw three discharges, in addition to becoming impure for seven days and being required to immerse, he is also required to bring a sacrifice on the eighth day in order to purify himself (Megillah 8a; Niddah 43b).] A *zav* who experienced two discharges, may have one slaughter for him [if the fourteenth falls] on the seventh day [as he will be fit to eat the Pesah that evening]. If he experienced three discharges, one may slaughter for him [only if the fourteenth falls] on his eighth day. [A woman, Biblically, has two cycles, one is the *niddah* cycle and the other is the *zivah* cycle. The *niddah* cycle consists of the first seven days of her period, whether or not she only saw blood on the first day or on all seven days. If her flow ceased on the seventh day, Biblically, she

רבנו עובדיה מברטנורא

אחיו יזכו אחריו על ידו: **עד שזורק הדם**. לעולם יכול לימשך אפילו אחר שחיטה עד שזורק הדם. ומודה ר' שמעון דאין נמנין אלא עד שישחוט. ואין הלכה כרבי שמעון: **ד' הממנה אחרים על חלקו**. אחד מבני חבורה שהמנה אחרים על חלקו, בלא דעת חבורה: **רשאיני בני חבורה לומר לו**. שול את שלך וצא ואכול אתה וחברייך, שאין בני חבורה מתרצים להיות כל אלו הדעות בחבורתן. ואית ליה להאי תנא פסח נאכל בשתי חבורות: **ה' זב שראה שתי ראיות**. שטמא טומאת שבעה ואין טעון קרבן: **שוחטין עליו**. ואע"פ שלא העריב שמשו. והוא שטבל בשעת השחיטה דהא חזי למיכל לאורתא. דדוקא טמא מת שחל שביעי שלו בארבעה עשר נדחה לפסח שני אף על גב דחזי למיכל לאורתא, כדכתיב (במדבר ט) ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא, ביום ההוא לא היו יכולים, הא לערב היו יכולים לאכול בפסח, ונדחו לפסח שני. אבל שאר טומאות אי חזי למיכל לאורתא שוחטים עליו ואע"פ שלא העריב שמשו: **ראה שלש**. לא חזי למיכל עד דמייתי כפרה: **שוחטין עליו**. אם חל שמיני שלו בערב פסח אפילו לא הביא כפרתו, והוא שנתן קרבנותיו לבית דין: **שומרת יום כנגד יום**. הרואה תוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה, דבעיא

may immerse that night and is pure. If the flow, after having ceased, begins again during the next eleven days, she is called a *zavah* and this eleven-day period is the *zivah* cycle. If she sees on one or two days, she watches one day and if she is free of any further discharge, she immerses herself before

sundown, and is pure with nightfall, this is referred to as a *zavah ketanah*. A *zavah gedolah* is a woman who discharges for three consecutive days requiring a counting of seven clean days and a sacrifice for her purification on the eighth day.] For a woman who is [a *zavah ketanah*] watching [one clean] day for [one] day [of discharge], one slaughters, on her behalf, on her second day [as she will be fit to eat the Pesah, that evening]. If she saw on two days, one may slaughter, on her behalf, on the third day. And as for a *zavah [gedolah]* one may slaughter, on her behalf, on the eighth day.

(6) For an *onen* [i.e., the close relative of a deceased person from the period of death until burial] and one who clears a pile of debris [not knowing whether the person buried underneath is dead or alive and thus, may have become defiled] and so, too, one who has been promised to be released from prison and a sick or an aged person who is able to eat a portion the size of an olive, one may slaughter on their behalf. However, for any of these, one may not slaughter for them alone lest [if we depend solely on them,] they [may] disqualify the Pesah offering. [The *onen* may, out of grief, touch the bier and thus, defile himself; the rescuer may find the victim already dead; the prisoner may not be released and the sick or

רבנו עובדיה מברטנורא

לספור יום המחרת. שוחטין עליה ביום הספירה, דכיון שספרה מקצת היום מותרת לטבול, ואע"פ שמחוסרת הערב שמש שוחטין עליה: **והזבה**. שראתה שלשה ימים רצופים בתוך אחד עשר יום, וצריכה לספור שבעה נקיים ולהביא קרבן, שוחטין עליה בשמיני: **ו האונן**. כל זמן שלא נקבר המת קרוי אונן, ולאחר שנקבר כל יום המיתה הוא קרוי אונן, ולילה שלאחריו הוא אונן מדרבנן, ולא העמידו דבריהם במקום כרת גבי פסח, הלכך שוחטין עליו דלאורחא חזי: **והמפקח בגל**. שנפל על אדם ואין ידוע אם ימצאנו חי או מת. שוחטין עליו דבחוקת טהרה עומד עד שיוודע שנטמא: **שוחטין עליהם**. בחבורת אחרים: **שמא יביאואהו לידי פסול**. שמא יטמא אונן למתו מתוך טרדו. ומפקח גל שמא ימצאנו מת ונמצא שהאחיל על הטומאה. והחבוש שמא לא יצא. ובחבוש בבית האסורים של נברים מיירי שאע"פ שהבטיחוהו, שמא לא יוציאוהו. אבל חבוש על ידי ישראל כגון לכופו להוציא אשה פסולה או לשלם ממוק, שוחטין עליהם אפילו בפני עצמן, אם הבטיחוהו להוציא,

שוחטין עליה בשני שלה. ראתה שני ימים, שוחטין עליה בשלישי. והזבה שוחטין עליה בשמיני: **ו האונן**, והמפקח את הגל, וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורים, והחולה והזקן שהו יכולין לאכול פניו, שוחטין עליהן. על קלן אין שוחטין עליהן בפני עצמן, שמא יביאו את הפסח לידי פסול.

elderly person may be unable to consume an olive-sized portion.] Therefore [since they are considered fit for slaughter], if a disqualification occurs to them [after the slaughter, and the splashing of the blood], they are exempt from observing the second Pesah, except in the case of one clearing a pile of debris, as he was discovered to be defiled from the beginning [and thus was not fit at the time of slaughter].

(7) One may not slaughter the Pesah solely for an individual; these are the words of Rabbi Yehudah. [The verse states: “You must not sacrifice the Passover within any one of your gates.” Rabbi Yehudah reads it as: “You must not sacrifice the Passover for any one individual.”] However, Rabbi Yose permits [since it depends only on whether or not he can eat the volume of an olive. If he can't, then,] even for a group of one hundred if they are unable to eat the volume of an olive, one may not slaughter on their behalf (see Rashi, Pesahim 91a). We do not form a group consisting of women together with slaves and [slaves together with] minors [however, a group may be formed exclusively for woman or for slaves].

(8) An *onen* immerses himself [in a *mikvah*] and eats his Pesah offering in the

רבנו עובדיה מברטנורא

דשארית ישראל לא ידברו כזב. ואם בית האסורים בתוך ירושלים אפילו בידי נכרים שוחטין עליהם בפני עצמן, דאפשר דמעילי לפסח בבית האסורים ואכלי ליה התם. וחולה וזקן אין שוחטים עליהם בפני עצמן, שמא יכבד עליהם החולי ולא יוכלו לאכול כזית: **לפיכך**. הואיל ובשעת שחיטה ראויין היו ונורק הדם עליהם, אם אירע בהם פסול כמו שאמרנו, פטורים מלעשות פסח שני: **חוץ מן המקפח בגל**. ונמצא מת תחתיו, שצריך לעשות פסח שני: **שהיה טמא מתחלתו**. קודם שחיטה, שהיה האהיל על הטומאה משעה שהתחיל לפקח. והוא שהיה הגל עגול דודאי האהיל עליו מתחלה, אבל אם היה הגל ארוך שמא בשעת שחיטה עדיין לא האהיל על הטומאה ופטור מלעשות פסח שני: **ז אין שוחטין את הפסח ביחיד**. דכתיב (דברים טו) לא תוכל לזבוח את הפסח וגו', כלומר ביחיד: **אפילו חבורה של מאה**. ר' יוסי קאמר לה, כלומר לא תליא מלתא אלא באבילה, יחיד ויכול לאכול כזית שוחטין עליו. מאה ואין כל אחד מהם יכולין לאכול כזית, אין שוחטין עליהם. והלכה כר' יוסי: **אין עושין חבורת נשים ועבדים**. לשחוט פסח. נשים ועבדים בחבורה אחת משום הרגל עבירה. ולא קטנים ועבדים בחבורה אחת משום פריצותא דמשכב זכור. אבל נשים ועבדים, כל חדא באנפי נפשה עושין: **ז אונן טובל ואוכל פסחו לערב**. דאין אנינות מן התורה אלא ביום, שנאמר

evening but, he may not partake of other offerings. [The Rabbis extended the *onen* period to include the following night thus, prohibiting the eating of sacrificial meat. However, it was waived regarding the Pesah offering]. One who hears about his

פסחו לערב, אבל לא בקדשים. השומע על מתו, והמלקט לו עצמות, טובל ואוכל בקדשים. גר שנתגיר בערב פסח, בית שמאי אומרים, טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים, הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר:

dead relative, or one who gathers the bones of his parents [for burial are, Rabbinically, considered to have the status of an *onen*, and therefore] he immerses himself [in a *mikvah*] and may eat of [sacrificial] offerings [in the evening]. If a proselyte was converted on the eve of Pesah; Bet Shammai say: [The Rabbis required that] he should immerse himself [in a *mikvah* in addition to the immersion that was part of the conversion procedure] and [then] eats his Pesah offering in the evening. But Bet Hillel say: One who separates himself from an uncircumcised state is like one who separates himself from the grave [i.e., he needs seven days and the sprinkling of the purification waters on the third and seventh day in order to become pure. The reason of Bet Hillel is that we fear that, had he been allowed to immerse and then eat, he might assume that, this is the purification process for the following year, as well. He may say to himself: Last year, I touched a corpse the day before I immersed and was allowed to partake of the Pesah the following day, not realizing that last year, he was still a gentile and a gentile is not subject to the laws of defilement].

רבנו עובדיה מברטנורא

(ויקרא י) ואכלתי חטאת היום, יום אסור, לילה מותר. וטבילה בעי, מתוך שנאסר עד עכשיו בקדשים אצרכוהו רבנן טבילה. אבל לא אכיל אונן בשאר קדשים לערב, דאנינות לילה אסורה מדרבנן. ולגבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת. אבל אכילת שאר קדשים עשה בעלמא הוא, ואכלו אותם אשר כופר בהם (שמות כט): השומע על מתו. יום שמועה הוי אונן דרבנן. וכן מי שלקטו לו עצמות אביו ואמו אמרינן במסכת מועד קטן, מתאבל עליהם כל אותו היום ולערב אין מתאבל עליהם: טובל ואוכל בקדשים לערב. דאפילו יום גופיה מדרבנן הוא: כפורש מן הקבר. וצריך הזאה שלישי ושביעי. ולא נחלקו בית שמאי ובית הלל אלא בערל נכרי שמל ביום ארבעה עשר, דבית הלל סברי גזירה שמא יטמא לשנה הבאה ויאמר אשתקד לא טהרתי מכל טומאה עד יום ערב פסח שטבלתי ואכלתי, השתא נמי אטבול ואוכל, ולא ידע דאשתקד נכרי הוה ולא מקבל טומאה, עכשיו ישראל הוא ומקבל טומאה. ובית שמאי סברי לא גזרינן. אבל ערל ישראל כגון שמתו אחיו מחמת מילה, דברי הכל טובל ואוכל פסחו לערב, ולא גזרינן ערל ישראל אטו ערל נכרי: